

LIBER VII.

De Censuris Ecclesiasticis, & irregularitate.

TRACTATUS I.

De Censuris in genere.

- CAP. I. Quid & quotuplex est censura, & quis, & in quos eam ferre possit. 444
 CAP. II. De absoluteione a censuris. 455

TRACTATUS II.

De Censuris in particulari.

- CAP. I. De Excommunicatione. 464
 CAP. II. De Excommunicationibus reservatis. 480
 CAP. III. De Suspensione, degradatione, ac depositione. 490
 CAP. IV. De interdicto. 496
 CAP. V. De Irregularitate in genere. 502
 CAP. VI. De irregularitatibus ex delicto. 508
 CAP. VII. De irregularitatibus ex defectu. 515
 APPENDIX De damnatis ab Ecclesia propositionibus. 525
 Decreta Apostolica ad mores spectantia in compendium redacta. 545

LIBER IV.

DE OBLIGATIONIBUS SPECIALIBUS UNIUSCUIUSQUE STATUS.

TRACTATUS PRIMUS.

DE STATU RELIGIOSO.

CAPUT PRIMUS.

De natura, & obligationibus Status Religiosi.

1. *Quest. 1.* Quid est status Religiosus? R. est stabile, & perpetuum vivendi institutum, ab Ecclesia approbatum, tendens ad Christianam perfectionem per vota perpetuæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ. Hinc ad essentiam Religionis tria requiruntur; 1. est Ecclesiæ approbatio; licet enim ordines regulares olim ab Episcopis adprobari possent, postea tamen in Conc. Lateranensi sub Innoc. III. statutum est, ne nova institueretur Religio, nisi a Rom. Pontifice confirmata. 2. tria vota substantialia, quæ tamen non est necesse, ut sint solemnia, sed possunt esse tantum simplicia, ut declaravit Greg. XIII. in Bulla *ascendentis Domino*. Denique traditio, facta Superiori, qua quis se Deo consecrat in perpetuum sub regula ab Ecclesia approbata. Unde non sunt Religiosi, qui edito voto perpe-

Tom. II. 1

tua castitatis, obedientiam vovent Confessario; cum ita non subiciantur jurisdictioni spirituali, quæ a Deo per ejus Vicarium oriri debet.

2. *Quæst. 2.* An Religiosus ad Episcopatum assumptus maneat a votis absolutus? Quæstio non est de voto Castitatis, quo certe obstrictus remanet ratione Ordinis. Quoad alia, affirmant aliqui cum Soto, Medina, & Vazquez, probantque ex *Can. statutum 18.* ubi dicitur; *Monachus, quem Canonica electio a jugo Regulæ Monasticæ professionis absolvit, & sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit* cet. Quæ tamen verba de solis effectis, non de ipsa votorum substantia intelligunt communiter DD. Theologi, qui docent cum S. Th. eos non absolvi a votis, nisi in quantum ipsorum observatio repugnat muneris Episcopali. Ratio autem est, quia Religiosus, factus Episcopus, manet Religiosus ut fatentur omnes, & satis ostendit ipsa obligatio deferendi habitum ex *c. Clerici de vita, & bon. Cleric.* ergo manet obstrictus votis, quæ sunt de essentia religionis. Accedit, talia vota, cum sint personalia, comitari personam ipsam, quantum novus ejus status id ferat. Ita D. Th. 2. 2. q. 88. Idem habet aliis in locis, ex quibus deducitur. 1. Episcopus Regulares non posse de ullis bonis testari. 2. non posse bona Ecclesiæ liberè impendere, nisi ad sui, & familiæ suæ sustentationem, & ad eleemosynas, & alios pios usus.

3. Et quanquam obedire Prælati non teneantur, nec ad observandam Regulam sui ordinis, nec peccent, illam transgredientes; ex quâdam tamen honestatis ratione debent se illi

conformare, quod vitæ Episcopalis ratio permittat. Ab aliis autem votis Ordinis sui, præter substantialia, omnino liberi sunt, ut notant Salmant. & alii. Atque id quod de Religiosis Episcopis dictum est, intellectum volumus de Abbatibus, primam Diocesim habentibus cum jurisdictione Episcopali. Non ita se res habet in Regularibus ad Parochos assumptis; hi enim & tenentur gestare vestem Religiosam, & servare Regulam in omnibus, quæ cum ipsorum munere stare possunt. Alicubi tamen consuetudo obtinuit, ait Laymanus, ut in rebus ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentibus, & in plerisque aliis soli Episcopo subiciantur.

4. *Quæst. 3.* Quænam requirantur conditiones, ut professio religiosa sit valida? R. tres: 1. est aptitudo voventis, scilicet ut decimum sextum ætatis annum expleverit, annumque integrum probationis exegerit, nec ullum habeat substantiale impedimentum, ut Ordinem profiteatur. Quoad moniales autem Tridentinum statuit, ut non suscipiant vestem Regularem ante 12. annum completum. Exploranda est etiam voluntas puellarum ab Episcopo, vel ejus delegato, etiam in Monasteriis exemptis; quæ tamen conditio obligat quidem sub gravi, sed omnino necessaria non est ad valorem professionis. 2. conditio est mutuus consensus tum subditi voventis, tum Prælati acceptantis, idque fit communiter cum approbatione majoris, vel præcipuæ partis Communitatis secundum cujusque Ordinis statuta. 3. est, ut professio fiat omnino liberè, & sponte, nullo cogente gravi metu

etiam reverentiæ, nec importunis precibus, & blanditiis; hæc enim omnia, vel singula, attentæ personæ conditione, possunt metum incutere, & irritare professionem. Professus autem intra quinquennium potest reclamare, ut nullam probet professionem suam, secus vero elapso quinquennio post pacificam professionem. Causæ autem nullitatis agnoscendæ sunt a Prælato regulari, & simul ab Ordinario pro viris; pro feminis a solo ordinario, si monasterium sit ipsi subjectum; si vero sit exemptum, ab Ordinario simul, & Prælato Regulari. Vide alia in Bulla Bened. XIV. quæ incipit. *Si datam hominibus.*

5. *Quæst. 4.* Ad quid teneatur Religiosus vi suæ professionis? R. teneri ad progrediendum aliquo modo in via perfectionis, licet non teneatur esse perfectus. Porro debet studere perfectioni propriæ sui status 1. per vota substantialia. 2. per alia præcepta Ordinis sui peculiaria. 3. per custodiam suæ regulæ. Quando autem graviter peccaret Religiosus contra obligationem tendendi ad perfectionem, non eodem modo ab omnibus explicatur. Certum est, graviter peccare, qui ex contemptu transgreditur regulas, etiamsi levem, aut nullam culpam per se inducentes. S. Th., Suarez, & omnes communiter. Certum item est, eum graviter peccare, si suo exemplo aliis sit scandali occasio, & inducat ad relaxationem. 3. si apud se statuatur nullo modo curare perfectionem, cum ex vi professionis teneatur servare suum statum.

6. An autem graviter peccet Religiosus, qui velit quidem servare vota, & præcepta sub gra-

vi obligantia, ceteras autem regulas, & consuetudines non curet, sed libere transgrediatur? Prima sententia satis probabilis affirmat, quia ipsum propositum non curandi de regulis secum fert virtuales ipsarum contemptum. Secunda tamen communior sententia negat cum Suarez, Valent. & S. Th. quæst. 168. art. 9. ubi mortalis peccati solum damnat Religiosum, cum ex contemptu regulam transgreditur, vel agit contra regulam, aut Prælati expressum præceptum obligans, ut intelligitur, sub gravi. Nam Religiosus paratus servare præcepta, quæ respectu aliorum fidelium non sunt nisi consilia, aliquo modo videtur tendere ad perfectionem. Nec obligatio ad procurandam perfectionem inducit novam obligationem præter illam, quam secum ferunt media, seu instrumenta sui ordinis; scilicet gravem, si media, sint vota, aut gravia præcepta, & levem, si sint consilia aut regulæ leviter obligantes.

7. Notant tamen DD. eum, qui ita paratus sit, ex aliis capitibus raro a gravi peccato excusandum, tum propter periculum transgrediendi vota substantialia, tum ratione scandali, tum propter damnum ordini suo imminens ex disciplinæ relaxatione. Notant pariter gravis culpæ reum fore Prælatum, qui ita negligat corrigere leves culpas, ut ex ejus negligentia oriatur gravis relaxatio. Unde tenetur subditorum defectus in commune damnum vergentes non solum punire, sed etiam inquirere, ut docet S. Th. 2. 2. q. 33. a. 2. ad 4. prudenter tamen, & absque nimia solitudine, plura dissimulans, & pauca

castigans, ut ait S. Bernardus lib. de Consid.

CAPUT II.

De Votis Religiosis.

8. *Quest. 2.* Ad quid teneatur Religiosus ex voto paupertatis? R. nihil habere proprium, hoc est, non habere dominium, vel certe liberam facultatem circa bona temporalia, ut constat ex c. *Non dicatis* 12. q. 1. c. *monachi*. Itaque religiosi solemniter professi se abdicarunt omni dominio rei cujusque temporalis, & cujuscumque juris ad illud, & facultate utendi re quilibet pretio æstimabili, sine permissione Superioris. Retinent autem jus, & dominium bonorum spiritualium, honoris, famæ, & similium, uti & jus eligendi, præsentandi, conferendi regulare beneficium, ut docet S. Th. 2. 2. q. 186. *art. 7.* In iis autem Religiosis, qui solemniter vota nondum emiserint, manere potest dominium rerum temporalium, ut vocant radicale, non tamen jus actuale de illis pro suo arbitrio utendi, in cujus abdicatione essentia religiosæ paupertatis consistit.

9. Profecto non repugnat voto paupertatis, Religiosos habere bona in communi, sive mobilia, sive immobilia, ut declaravit Trid. Sess. 25. *de Reg.* An autem privatus Regularis possit habere peculium cum facultate superioris, res est utrinque controversa. Sunt qui negent illud esse licitum tum ex jure antiquo, tum ex jure novo Trident. utpote repugnans essentia paupertatis.

Alii concedunt, vetitum quidem jure antiquo non esse, sed esse prohibitum a Trid. Ita Suarez T. 3. de Relig. Tr. 8. c. 14. Vazquez, Salmant. & alii. Nemo tamen acrius adversus peculia invehitur, quam P. Concina in opusculo de *Disciplina Apost. Monast.* ubi Regulares, vel minimum peculium habentes vocat filios iræ, filios perditionis, cet. Jam vero fundamentum præcipuum hujus sententiæ sunt verba Trid. Sess. 25. c. 2. de Regul. *Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum liceat ... tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, & tenere, sed statim Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui concedere, etiam ad usufructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos Officiales eorundem, ad nutum Superioris amovibiles, pertineat. Mobilium vero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat, & cet.*

10. Quibus Concilii verbis videtur omnino Religiosis interdictum habere peculium stabile, nec posse Superiores concedere subditis facultatem hujusmodi. Nihilominus alii censent hoc decreto nihil novi juris esse statutum, sed confirmatum esse jus antiquum, quo Regularibus prohibetur libera peculii administratio absque facultate Superioris, & Superior illam dare prohibetur sine justa causa, & cum debita dependentia, in qua stat tota essentia paupertatis. Hæc mihi interpretatio non placet, licet gravibus aliisquæ

probetur DD. Verum ratione consuetudinis, quæ hodie viget in multis Ordinibus, puto, rigorem Concilii ita esse usu temperatum, ut liceat, saltem, in Monasteriis non reformatis, permittente Superiore, peculium habere ad usus honestos, modo Religiosi sint parati bona a se abdicare ad nutum Superioris, si tamen illis aliunde subveniat juxta regulæ consuetudinem; alias non tenentur dimittere. Hac ratione Card. Bellarminus excusavit Moniales, quæ ex consuetudine legitime præscripta vitam communem non observant, ut refert Milante. Et quoad bona mobilia confirmavit Clem. VIII. an. 1602. & in suo Brevi Innoc. XI. 1661.

11. *Quæst. 2.* An, & quando peccet Religiosus contra votum paupertatis? R. in universum loquendo, contra paupertatem peccat Religiosus, qui dat, accipit, vel vitur quacumque re temporali absque facultate tacita, vel expressa Superioris. Nihil enim habere, vel tractare potest tanquam proprium, hoc est pro libito, & arbitrio suo absque notitia, & permissione Prælati. Constat. ex Tridentini verbis nuper allatis, & ex usu Ecclesiæ. Constat item ex jure Can. Nam Innoc. III. c. 6. de statu Monach. ait: *prohibemus districte in virtute obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat*, cet. Et S. Aug. ep. 109. *non dicatis aliquid proprium sed sint vobis omnia communia... Quod si aliqua (monialis) rem sibi collatam celaverit, furti judicio condemnetur.* Hinc pariter peccat contra votum paupertatis Religiosus, qui rem in alios usus expendit,

quam sibi premissos, aut rem destruit, vel amittit per gravem negligentiam, cum solum habeat usum rei, eumque precarium, quoad, & quomodo Superiori videatur.

12. Peccaret item, si quid absconderet, ut illud liberæ Superioris dispositioni subduceret. Nec Procurator, Œconomus, administrator, aliisque inferior Prælati quicquam potest expendere, nisi juxta id, quod statuta, vel consuetudo ordinis, vel voluntas Superioris postulant. Nec vero Prælati potest dare subditis facultatem aliquid expediendi, nisi in usus utiles, & honestos, alioquin nulla foret facultas, & restitutioni obnoxia. Nam superior non est dominus, sed administrator bonorum Monasterii, nec aliam in ea habet potestatem, quam eam, quam ordo ipsi, & Canones concedunt, a quibus expresse prohibentur omnia superflua, ex Clem. 4. *de statu Mon.* Quod si Prælati det generalem subdito licentiam ad expendendam aliquam pecuniæ summam, ille nequit expendere nisi in usus honestos; si vero consumat in re turpi, aut superflua, non modo peccat contra paupertatem, sed tenetur ad restitutionem. Ita communis, & probabilior sententia, quæ in Superiore non agnoscit ullam potestatem permittendi usum pecuniæ, nisi restrictum ad honestos usus. Sunt tamen qui a restitutione excussent tam dantem, quam accipientem, validamque censeant donationem, sed illicitam. Ita Lugo cum Bannez, Suarez, aliisque TT.

13. *Quæst. 3.* Quænam quantitas requiratur ad peccatum grave contra paupertatem?

R. communis sententia docet, eam quantitatem, quæ reddit furtum grave, reddere grave peccatum in materia paupertatis, & facere sacrilegium, & furtum contra justitiam. Qui enim de re temporali sine facultate disponit, usurpat rem alienam, vel ejus usum, invito domino, vel administratore, qui vices gerit Domini, nempe Monasterii. Nam ut ait S. Basilius in Const. Mon. c. 34. *Furtum est privatâ possessio ... Societatis enim expilatio est rei cujuscumque, & undecumque in privatam usum revocatio.* Hinc Religiosus, qui sæpius minuta furta committit, reus est peccati gravis, cum ista furta ad gravem pertingunt quantitatem, si ea acceperit cum animo perveniendi ad materiam gravem, aut eam se attigisse animadvertat, ut de furto dictum est. Quamquam Salmant. & alii majorem in his furtis minoribus requirunt quantitatem, ut magna censeatur. Imo in rebus esculentis censent, ea minuta furta non evadere mortale peccatum ex præsumpta Superiorum tolerantia; nisi a Religioso reserventur, aut sint de re pretiosa, & extraordinaria, vel cum gravi Cœnobii detrimento, ut notat Suarez. Vide hic nostrum Auctorem, diversas opiniones de isto argumento explanantem.

14. *Quæst. 4.* Quando intelligatur tacita Prælati licentia, excusans a peccato? R. 1. cum Prælati sciens subditum aliquid accipere, retinere, aut expendere, non prohibet, cum facile possit. 2. cum in aliquo ordine viget consuetudo accipiendi res aliquas sine facultate Prælati, isto non reclamante. 3. cum Prælati donat sub-

dito, vel donari permittit imagines, rosaria, vel quid simile, sciens, eis ad proprium usum non indigere, præsumitur dare simul facultatem aliis distribuendi. Monet tamen Lessius, id non præsumendum nisi in rebus minimi momenti, præsertim in domibus, ubi viget disciplina. Porro licentia præsumpta, & interpretativa non habet locum, nisi cum res urget, & Superior est absens. Addit autem Suarez, subditum ita accipientem debere postea, si commode possit, rem Prælati manifestare, ut deinde licite possit eam retinere.

15. An autem peccaret graviter Religiosus, rem accipiens, vel alienans ex sola facultate præsumpta, vel interpretativa Superioris, acriter controvertitur. Certum est, 1. eos ut plurimum a veniali culpa non esse liberos, si superior adiri possit; ille enim invitus est saltem quoad modum. 2. has licentias non esse facile præsumendas, nisi habeatur certitudo quædam moralis, quæ quidem raro, aut nunquam habetur in rebus magni momenti. 3. non omnia, quæ a Prælati non prohibentur, ab ipsis tacite approbari, cum sæpe cogantur tolerare plura, quæ ipsis displicent, ob timorem quærelarum, aut alterius gravioris mali. His positis, DD. a gravi culpa excusant subditum de re aliqua libere utentem, si voluntas Superioris præsumatur de præsentibus, ex voluntate actuali, vel virtuali ipsius. Imo secundum alios graviter non peccabit, si noverit Superiorem ita esse affectum erga ipsum, ut si rem sciret, libenter facultatem concederet, aut certe non repugnaret. Nihilominus

Sanchez, Lugo, Salmantic. alique docent, peccari contra votum paupertatis ab eo, qui utitur re aliqua ex sola præsumpta licentia de futuro, scilicet, præsumendo, quod superior annueret, si sciret; sicut in aliis rebus, v. g. ad excipiendas Confessiones, vescendum carnibus die vetito, non satis est facultas, quæ daretur, sed opus est, ut re ipsa detur. Nec Superior dici tunc potest invitus quoad modum tantum, sed etiam quoad substantiam, ut ait Lessius; tenetur enim ex officio cavere, ne subditi rem arbitrio suo disponant ante petitam, & obtentam facultatem, cum id exigat ordo disciplinæ.

16. Hæc quidem illi probabiliter: contraria tamen sententia mihi videtur æque, vel magis probabilis, eique adhærent Navarrus, Toletus, Suarez, Holznan, estque expressa D. Th. in 4. d. 15. q. 4. docentis, *non esse proprietarium Religiosum, qui donat aliquid, spem ponens in rati- habitatione Prælati*. Ratio est, quia voto paupertatis solum repugnat rei dispensatio, facta nomine proprio, & a Superiore independens, qualis certe dici nequit ea, quæ fit ex præsumpta ejus facultate. Sic ex lib. 26. §. 7. *de furto* constat, non esse reum furti, qui accipit aliquid, probabiliter putans Dominum consensurum, si resciret. Nec obstant allata nuper exempla, in quibus agitur de valore Confessionis, & de potestate vescendi carnibus, quæ requirunt actua- lem jurisdictionem, & dispensationem; at in nostra hypothesi honestas actionis non pendet ex valore ejus, alias non sufficeret virtualis, &

tacita licentia Superioris, ut non sufficit ad va- lorem absolutionis.

17. Notanda hic aliqua, scitu necessaria: 1. Licet non possit Religiosus nec testari, nec do- nare, nec remittere sibi debita, vel legata, quo- rum jus acquirit Monasterium, potest tamen re- cusare munera sibi oblata, cum votum non obli- get ad acquirendum: peccare tamen potest con- tra charitatem, impediendo bonum sui Ordinis, præsertim si monasterium sit pauper. 2. Religio- sus extra claustra vivens potest ad libitum suum in usus honestos expendere quicquid illi superest ex victu, & vestitu, quando certa sibi quantitas designatur; secus vero si omnia sibi a Monaste- rio necessaria suppeditentur, nulla certa definita quantitate. In multis tamen Monasteriis permit- tit consuetudo Religiosis, partem victus illis des- ignati erogare pauperibus, vel amicis pro suo arbitrio. 3. in his, quæ ad paupertatem spectant, habenda est ratio consuetudinis uniuscujusque Ordinis; quod enim in uno permittitur, in alio sæpe reprobatur; in strictioribus autem non ad- mittuntur facultates quædam generales, & taci- tæ, quæ in aliis mitigatis tolerantur.

18. *Quest. 5.* Ad quid obliget votum Casti- tatis? R. ad abstinendum ab omni actione, & delectatione venerea, tum interna, tum externa voluntaria. Itaque peccans Religiosus in re ve- nerea, duo peccata committit, alterum luxuriæ, alterum sacrilegii, utrumque in Confessione ex- primendum.

19. *Quest. 6.* Ad quid teneatur Religiosus ex voto obedientiæ? R. Inter vota religiosa præci-

puum est obedientia, nam ut ait D. Th. 2. 2. q. 104. *sine hoc voto nemo religiosus erit, sub hoc cadunt omnia alia vota.* Quare in nonnullis ordinibus Religiosus profitetur sub hac formula: *voveo obedientiam secundum regulam*, in qua alia vota continentur. Hinc omnis Religiosus ex vi suæ professionis tenetur parere Superiori in omnibus, quæ sunt secundum regulam, hoc est, ut D. Th. explicat, in his, quæ continentur in regula, & in his, sine quibus impleri nequeunt in regula contenta; ut etiam in pœnis a Superiore inflictis propter peccata contra regulam. In quibus transgrediens mandatum Prælati peccat graviter, si Prælati intendat graviter obligare: exprimitur autem talis mens Superioris, cum præcipit in nomine J. Christi, vel in virtute S. obedientiæ, vel sub pœna peccati mortalis, aut Excommunicationis. Dum aliter præcipit, ejus mandatum solum obligat sub veniali nisi alias, res, quæ jubetur, sit materia gravis præcepti, vel voti Religiosi.

20. Subditus autem parere non tenetur in iis, quæ sunt contra regulam, nisi forte Superior possit ex juxta causa dispensare; nec in iis, quæ sunt supra regulam, ut si præcipiat extraordinarias, & magnas corporis macerationes, acceptare Episcopatum, seu Beneficium curatum, vel simplex, pergere ad terras infidelium cum manifesto periculo vitæ, aut libertatis amittendæ, & similia. Tenetur tamen acceptare munus intra Ordinem, si Prælati præcipiat, etiamsi præcesserit pactum in contrarium; quia hoc pactum rejicitur tanquam turpe. Denique non tene-

tur obedire in iis, quæ sunt infra regulam, ut si præcipiat vana, & inutilia, nisi ipsa causa obedientiæ exercendæ reddat utilia. Si dubitet, an res præcepta sit honesta, necne, dubitatione deposita, tenetur obedire, ut docet communis, & certa fere omnium sententia, & constat ex jure Can. c. *si quid culpatur*, & ex glossa in c. *ad aures* 6. de temp. Ordin. v. *obedientia*. Et confirmatur ex S. Bernardo de pr. & disc. c. 12. dicente, *quicquid vice Dei præcipit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo, haud secus omnino accipiendum est, quam si præcipiat Deus.* Idem habent B. Ubertus, Dionysius Carthusianus, S. Bonaventura, S. Ignatius a Loyola, & alii.

21. *Quæst. 7.* An Prælati possit subditum obligare, ut assistat ægrotis morbo contagioso infectis? R. id posse, si pertineat ad bonum commune ordinis; proindeque, si ægroti sint in eodem monasterio, aut si extra monasterium deesset omnino, qui ipsos Sacramentis Ecclesiæ muniret. Potest enim præcipere actus internos, qui cum externis quodammodo sunt connexi, & in eis cum interiore resignatione est obediendum. Hinc ab Innoc. XI. damnata est hæc propositio Michaelis de Molinos: *Præpositis obediendum est in exterioribus, & latitudo voti obedientiæ Religiosorum tantummodo exterius pertingit. In interioribus vero aliter res se habet, quo solus Deus, & director intrant.*

22. *Quæst. 8.* An peccans contra regulam, agat etiam contra obedientiam? R. affirm. si regula obliget sub peccato, cum non minus sit præcipiens, quam vox Superioris, nec minus se

submiserit subditus ad obediendum regulæ præcipienti, quam Prælato. Itaque si regula obligat sub gravi, ejus transgressio erit sacrilegium contra votum. Quod si regula sub nullo peccato, ne veniali quidem obliget, transgrediens regulam non peccat contra votum obedientiæ, quia tantum est ordinatio quædam, sive monitum ad pœnam obligans. Notat autem Suarez, regulæ transgressionem, nisi justa causa, aut inadvertentia excuset, raro veniali culpa vacare ob negligentiam, torporem, aliumve animi affectum minus rectum, qui solet intercedere. Imo peccabit mortaliter, qui ita ex consuetudine regulam transgrediatur, ut religiosam disciplinam graviter perturbet.

23. *Quæst. 9.* An Religiosi obedire teneantur Prælato reformanti regulam collapsam? R. si ea per antiquam, & legitimam consuetudinem laxata sit, licit primi peccarint inducentes consuetudinem, alii vero qui inductam sectantur, nec peccant, nec tenentur eam in strictiori forma observare. Quid vero si Regula instauretur a Generali Capitulo? Ei obedire Professi tenentur juxta Suarezium, Salmant. & alios, quia dum Religiosus proficitur, regulam, eam proficitur, ut primitus instituta: unde saltem parati esse debent ad eam servandam, quando de ea restauranda tractatur. Excipiunt tamen, nisi Religiosus dum professus est, expresse noluerit se obligare, nisi ad regulam ita relaxatam. Alii vero multi non minus probabiliter, ut ait Tournely, docent, Religiosus ad id non teneri, nisi reformatio esset necessaria ad conservationem Ordinis, vel quia pauci absque

illa ad perfectionem Religiosam pervenire student, vel quia laicis, & externis sunt gravi scandalo. Ratio illorum est, quia Religiosus professionem emittens, potius censetur regulam profiteri juxta præsentem statum, quam juxta pristinum institutum. Id tamen non tollit, quominus Prælatus ob aliquam publicam necessitatem possit imponere novam austeritatem, aut Orationes; imo & condere nova statuta possunt Superiores, quando necessaria sunt, ut vota essentialia, & alia Religionis statuta serventur.

24. *Quæst. 10.* Quale peccatum committat, qui votum obedientiæ frangit? R. duplex, alterum sacrilegii contra Religionem, alterum inobediendiæ contra votum. Ita Suarez cum communi sententia contra aliquos, qui solum volunt unum committi peccatum scilicet inobediendiæ ratione voti. Ubi nota, graviter peccare contra obedientiam, qui non vult Superiori obedire, etiam in re levi ex contemptu formali, qui secum fert gravem irreverentiã in potestatem legitimam, & redundat in Deum, cum ipse dixerit: *qui vos spernit, me spernit.* Erit autem formalis contemptus, & grave peccatum, si Superiori præcipienti quamvis non sub præcepto, respondeat subditus: *nolo parere, vel non facere,* atque idem affirmat Lugo, si præcipiens sit Vicarius, vel secundus Superior, vices gerens principalis.

25. An teneatur quis obedire, si dubitet, num qui præcipit, sit legitimus Superior? Distinguendum est: Nam si ille sit in possessione, obediendum est, secus vero, si de possessione non constet. In dubio autem, an præceptum sit imposi-

rum, tenetur subditus inquirere, si commode possit; quod si rem non possit certo scire, non est obligatus ad obediendum, quia possidet libertas certa contra præceptum incertum. Contra vero Subditus obedire debet Prælati, cum constat de præcepto, sed dubitatur de ipsius valore, vel honestate, vel de abrogatione, quia tunc possidet præceptum, & legitime potestas Superioris. Limitant DD. quando ex altera parte est ratio prudens dubitandi de valore præcepti, & ex altera res præcepta valde difficilis est, & incommoda, aut quæ fieri nequit sine periculo vitæ, famæ, vel honoris. Plura hic noster auctor disserit de obediencia Monialium, electione Abbatissæ, & privilegiis Religiosorum, quæ apud ipsum legere potes.

CAPUT III.

*De iis, qui possunt ingredi Religionem,
& de Apostatis, & ejectis.*

26. *Quest. 1.* Quinam ingredi possunt Religionem? R. ii tantum, qui sunt sui juris, nec aliis sunt obstricti; qui vero sunt aliis obstricti non possunt nisi cum eorum consensione. Unde filii impuberes Religionem ingredi nequeunt sine parentum, aut tutorum permissione, nec servus sine consensu domini. Nec qui decepit virginem sub promissione matrimonii; nec conjuges post consummatum matrimonium, nisi vir ante bimestre completum per vim consummasset, aut alter

conjugum comisisset adulterium; tunc enim innocens ingredi potest.

27. *Quest. 2.* An filius ingredi possit Religionem, si Parentes sint in egestate, vel alia necessitate? R. si necessitas extrema sit, vel gravis, eique subvenire possit manens in sæculo, ad id tenetur, etiam si votum religionis emiseric, cum instet naturale præceptum, cui opera consilii cedere debent, atque etiam votum, quod debet esse de re meliori; non esset autem opus melius, imo nec bonum, ingredi Religionem in gravi necessitate Parentum. Secus autem dicendum, si necessitas sit tantum ordinaria, & communis, ita ut sine filii vivere quidem possint, licet non ita commode, & honorifice. Ita D. Th. quodl. 10. art. 9. & cum eo TT. omnes. Quod si filius Religionem solemniter sit professus, Parentibus extrema necessitate pressis, tenetur egredi, ut illis subveniat, nisi manens in claustro aliter possit eis subvenire. Si necessitas autem sit gravis, sunt qui velint, eum teneri ad Religionem deserendam, cum votum non extinguat obligationem naturalem filii erga parentes. Alii cum Suariorum id concedunt, cum necessitas antecedit professionem, quia obligatio prius contracta non extinguitur per professionem. Probabilior tamen sententia negat eum teneri, aut posse egredi sine Prælati licentia, quia professus se se tradidit potestati Religionis, adeoque absque ejus facultate non potest se subtrahere. Ita S. Anton. & D. Thomas: tenetur tamen, salva Prælati obediencia, omnia adhibere media, quibus Parentum necessitati provideatur.